

สิ่งวิเคราะห์ งานวิจัย

ฉบับเดือนกันยายน
ประจำปี 2561

อาจารย์ ดร.วิรัตน์ กรินทร์บุญญิก
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

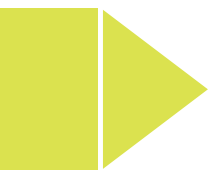
สถาบันวิจัยและพัฒนา มีบทลงโทษการงานวิจัยที่นำเสนอ มาฝากผู้อ่านทุกท่าน..... ฉบับนี้เป็นการงานวิจัย เรื่อง “การจำแนกชนิดของตัวอย่างชิ้นส่วนและอวัยวะที่คาดว่าจะเป็นสัตว์ป่า ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง โดยใช้ข้อมูลทางพันธุกรรม” เป็นผลงานวิจัยของอาจารย์ ดร. วิรัตน์ กรินทร์บุญญิก คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวมีแนวคิดมาจาก ปัญหาการลักลอบล่าและค้าสัตว์ป่าอย่างผิดกฎหมายที่กำลังคุกคามนานาประเทศทั่วโลก ไม่เว้นแม้แต่ประเทศไทย ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะว่ามีความพยายามอำพรางและตบตาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยการชำแหละและแยกชิ้นส่วนสัตว์ป่า เพื่อหลบเลี่ยงความผิด เนื่องจากสัตว์ป่าที่ถูกชำแหละแล้ว ส่วนใหญ่ก็จะมีลักษณะที่ไม่ต่างจากเนื้อสัตว์ที่คนเราใช้บริโภคโดยทั่วไป เช่น หมู วัว ควาย แพะ และแกะ เป็นต้น ทำให้ยากต่อการเอาผิดผู้ครอบครอง เนื่องจากไม่สามารถทำการจำแนกชนิดสัตว์จากชิ้นเนื้อชิ้นส่วนหรืออวัยวะที่ผ่านการชำแหละนั้นได้จากลักษณะทางสัณฐานวิทยา ทำให้เกิดความไม่แน่ใจว่าเป็นสัตว์ป่าหรือไม่ และเป็นสัตว์ป่าชนิดใดในส่วนของอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยองพบว่าพื้นที่ป่าซึ่งมีอาณาเขตครอบคลุมติดต่อกันถึง 5 จังหวัด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา สระแก้ว จันทบุรี ระยอง และชลบุรี โดยมีรายงานการศึกษาก่อนหน้านี้ว่ามีการลักลอบล่าและค้าสัตว์ป่า โดยส่วนใหญ่มาจำหน่ายเป็นชิ้นเนื้อหรือชิ้นส่วนอวัยวะตามตลาดชุมชน และร่ายตามบ้านตึ๊งนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะดำเนินการวิจัย

โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ จำแนกชนิดตัวอย่างชิ้นส่วนและอวัยวะของสัตว์ที่คาดว่าจะเป็นสัตว์ป่า ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง โดยใช้ข้อมูลทางพันธุกรรม

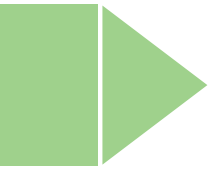
ผลการวิจัย พบว่าจากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 19 ตัวอย่าง มี 17 ตัวอย่าง ที่จำแนกได้ว่าเป็นสัตว์ป่า ในจำนวนนี้มี 8 ตัวอย่าง ที่สามารถระบุชนิดได้แน่ชัดจากข้อมูลทางพันธุกรรมเนื่องจากพบว่ามีความคล้ายคลึงทางพันธุกรรมกับลำดับนิวคลีโอไทด์ในฐานข้อมูล GenBankสูง โดยอยู่ในช่วง 97 - 100% ซึ่งพบว่าเป็นสัตว์ป่า 7 ชนิด คือ กวางป่า เลียงผา เต่าเหลือง เก้งธรรมดา เม่นใหญ่ อีเห็นข้างลาย และพังพอนเล็ก



ส่วนอีก ๑ ตัวอย่าง พบว่ามีค่าความคล้ายคลึงทางพันธุกรรม อยู่ในช่วง ๘7-๙6% ซึ่งเป็นค่าที่ค่อนข้างต่ำ โดยไม่สามารถระบุชนิดของสัตว์ที่แน่ชัดได้ ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากในฐานข้อมูลพันธุกรรมสากล GenBank ยังไม่มีข้อมูลทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตชนิดเหล่านี้บรรจุอยู่ แต่ในเบื้องต้นสามารถระบุได้ว่าตัวอย่างเหล่านี้เป็นสัตว์ที่มีความใกล้เคียงทางพันธุกรรมกับกระจงเล็ก กระรอก Dremomyspernyi พญากระรอกดำ กระรอกสวน กระรอกหลากสี กระรอกบินเล็กแก้มขาว ลิงมะแคคหางสิงโต และอึ่งกลางส่วนอีก 2 ตัวอย่างที่เหลือนพบ่าสามารถระบุชนิดได้เป็นหมีป่า



จากการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้พบปัญหาการกระทำผิดที่เกี่ยวกับสัตว์ป่า 2 รูปแบบ คือ การแอบอ้างสินค้าว่าเป็นสัตว์ป่า โดยขึ้นชื่อที่คาดว่าจะเป็หมีป่า จากผลการตรวจสอบทางพันธุกรรมพบว่าความจริงแล้วเป็หมีป่าจริง ดังนั้นจึงเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค โดยการแอบอ้างว่าเป็นเนื้อสัตว์ป่า เพื่อเพิ่มราคาของสินค้าให้มีมูลค่ามากกว่าปกติ อีกรูปแบบหนึ่งที่พบ คือพบว่ามีการค้าสัตว์ป่าจริง โดยเมื่อพิจารณาสถานะของสัตว์ป่าเหล่านี้ พบว่าเป็นสัตว์ป่าสงวน ซึ่งเป็นสัตว์หายาก ใใกล้สูญพันธุ์ จำนวน 1 ชนิด คือ เลียงผา และสัตว์ป่าคุ้มครอง ซึ่งเป็นสัตว์เพื่อการอนุรักษ์ พบมี ๘ ชนิด ได้แก่ กระจงเล็ก พญากระรอกดำ เต่าเหลือง กวางป่า เม่นใหญ่ พังพอนเล็ก กระรอกบินเล็กแก้มขาว และอึ่งกลาง



นอกเหนือจากผลการวิจัยดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยมีแนวคิดหรือข้อเสนอแนะ เพื่อการขยายผล หรือต่อยอดงานวิจัยที่คาดว่าจะเป็ประโยชน์ต่อไปคือ ทำการศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ โดยเฉพาะในพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นข้อมูลต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเฝ้าระวังและป้องกันการลักลอบล่าและค้าสัตว์ป่าในเขตพื้นที่ดังกล่าว

ข้อมูลจาก

อาจารย์ ดร. วิริ่งรอง กรินท์ปัญญากิจ หัวหน้าโครงการวิจัย หมายเลขติดต่อ 0๙8-258-๙258
ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุตานา คุณสุข (คณะวิจัย) หมายเลขติดต่อ 0๙7-243-7360
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี